

SAJTÓANYAG

AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL BOOSTER GYAKORLATÁRÓL

Az atomenergia békés célú alkalmazása során bekövetkezhetnek balesetek, melyek valószínűsége minimalizálható a magas fokú nukleáris biztonsági kultúra biztosításával, valamint a szigorú hatósági felügyelettel. Azonban nem csak békés célokra lehet használni az atomenergiát. A terrorista fenyegetés felerősödése megnövelte annak lehetőségét, hogy a nukleáris és más radioaktív anyagokat és kapcsolódó technológiákat szándékos károkozásra is használják (szabotázs vagy jogtalan eltulajdonítást követően). Ennek megelőzésére, detektálására és elhárítására, a következmények és károk enyhítésére a hatóságoknak és az atomenergia alkalmazóinak a nukleáris védelem növelésével kell felkészülniük.

A BOOSTER technológia, valamint az egész gyakorlat célja az emberi élet védelme.

Akár egy balesetnél, akár egy merényletnél a károk enyhítéséhez kapcsolódóan alapvetően fontos a potenciális érintettek gyors azonosítása, és az elszennvedett sugárterhelés szerinti elkülönítése az időbeli orvosi beavatkozások megkezdése érdekében. Az EU 7. kutatási keretprogram (FP7) támogatásával fejlesztett BOOSTER technológia ebben segíti az elsődleges beavatkozó erőket. A BOOSTER rendszer a nevét a projekt során kifejlesztett, biológiai minták elemzését is magába foglaló technológiákról kapta (**BiO-dOS**imetric Tools for triagE to Responders). A projektben kifejlesztett, a terepen gyorsan bevethető, többféle érzékelőt és elemzési technikát, kommunikációs technológiát integráló, mobil döntéstámogató rendszer egyedülálló, melynek prototípusa a mostani gyakorlat során került bemutatásra. A 2013. május 16-án megrendezett BOOSTER gyakorlattal a legújabb technológiák kerültek Magyarországra kipróbálásra.

A világon egyedülálló a magyarországi BOOSTER gyakorlat.

A projektben 5 ország (Spanyolország, Németország, Franciaország, Írország és Magyarország) szakemberei vesznek részt. A prototípusokat eddig csak külön-külön tesztelték (házánkban a Magyar Tudományos Akadémia Energiatudományi Kutatóközpontja), de rendszerként most próbálták ki először, így a magyar szakemberek felkészültsége nemzetközileg is kiemelkedő lesz. A mintegy 100 fős gyakorlaton megfigyelőként részt vesz 6 külföldi szakértő, valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség munkatársa is. A gyakorlat során a bevetésre kerülő eszközt az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (hasonló szituációban bevethető) mobil egysége tesztelte. Egy valós esemény során valamennyi érintett hatóság (katasztrófavédelem, rendőrség, TEK, OAH, sugáregészségügyi hatóság) jól összehangolt együttműködésére van szükség. A felkészülést és az együttműködést hatékonyan segítik a különböző gyakorlatok, így a BOOSTER gyakorlat is.

A feltételezett sugárszennyezés, robbantásos merénylet szimulációjához három zónát határoztunk meg:

- vörös zóna: a robbantás helyszíne (sportlétesítményben piszkosbomba robban, ahol tömegek szennyeződhetnek a radioaktív anyaggal),
- sárga zóna: sérültek vizsgálata (11 érintett kisebb sérülésekkel, közülük 3 sugárszennyezett)
- kék zóna: műveleti központ működése.

Mit tudnak az eszközök?

A gyakorlaton a vörös zónában teszteltük azokat az eszközöket, amelyek a radioaktív anyag jelenlétének kimutatására, a szennyezett terület kiterjedésének gyors feltérképezésére szolgálnak

(intelligens dózismérők, gamma-kamera, gamma-spektrométer, környezeti paramétereket mérő eszközök). Ezek a technológiák akár egy valós robbantás utáni sűrű füstben is jól alkalmazhatók.

A sárga zónában teszteltük az eszközcsomag további részét, amely a potenciálisan sugárszennyezett emberek kiválogatására (hordozható sugárkapu, felületi szennyezettség mérők) és az általuk elszennvedett dózis helyszíni gyors becslésére alkalmas (szőr, vérminták elemzése bio-dozimetriai és egyéb analitikai eszközökkel, mobiltelefonok vizsgálata). A projekt részeként a dózisbecslés pontosítására szolgáló egyes környezeti és biológiai minták utólagos elemzési módszereit is kifejlesztették a projektben résztvevő országok.

A kék zónában a műveleti központ működését teszteltük. Ide futnak be a különböző eszközök mérési adatai, kamerák képei, valamint itt működik olyan elemzőszoftver, amelyik a kapott információkból gyorsan és megbízhatóan támogatja a veszélyhelyzetben döntést hozók munkáját.

Kiegészítő információk a BOOSTER rendszerről

A rendszerbe épített érzékelők együttesen valamennyi típusú radioaktív anyag kimutatására alkalmasak. Az eszközök már a helyszínre érkezés előtt, kiszállás közben élesíthetők. A rendszer nem csak nyílt terepen (pl. stadion) használható, hanem akkor is, ha például épületen belül, vagy metróalagútban történt robbanás. A mobil kommunikációs rendszert úgy tervezték, hogy az a reagáló erők behatolása során folyamatosan épül ki, így a mobil adattovábbító egységek számának növelésével akár egy bonyolult alaprajzú épületben is megállja a helyét. A kommunikáció a beavatkozás közben folyamatosan egyre nagyobb területre terjeszthető ki. A sugárzástól érintettek kiválogatását követően 30 percen belül szolgáltat eredményt a rendszer az elszennvedett dózis nagyságrendjéről.

Az Országos Atomenergia Hivatal a rendszerrel szemben támasztott követelmények meghatározásában vett részt, valamint vállalta a BOOSTER gyakorlat megszervezését.

A gyakorlaton kipróbált eszközök prototípusok, a sorozatgyártásig visszakerülnek a fejlesztőkhöz. A jelenlegi gyakorlat eredményeitől, valamint a további tesztektől is függ, hogy mikor kezdődik a gyártás.

Budapest, 2013. május 16.